

այլ գործի մը մէջէն որսացած է: Այս մարդը, որ մեծ գիտնական կը համարուի, ուրիշ բանի չի նմանիր, բայց եթէ, ինչպէս նոյն բանաստեղծը նոյն խաղին մէջ ուրիշ անձի մ'ըսել կու տայ, այս վաղող կառոյ՝ որոնց պատահաններուն վարդապետները վար ինձն են: Անոնց դարձողները կը հարցնեն իրարու՝ թէ Ով՞ կրնայ ըլլալ կառքին մէջ. արդեօք իրախտական արկղակա՞յ մը, կրն մը թէ այր մըն է, որ կը լծագլխէ. արդեօք գողներն գանձ մը կը փակցընեն... Կառքին գունակը բաց, ու ներսը կը գտնես — ոչինչ — պարապ:

Որչափ կը նմանի այս պարապ կառքին, շատ անգամ, լռող մարդը: †

ԱՅԼԵՐԱՅԵՐ

ՆՈՐԱՐԱՐԷ

Նորարարի գործնականի հրապարակ:

Առանց վառօդի հրացանի մասին գերմաներէն լեզուով մը Գարիբ թղթակիրը կը գրէ. «Հաս պատմելիքս բանդուկաւոր կամ արուեստահանդէսին վերջին գիշերը կարկառուած առաւել մը չէ, այլ աշխարհստեղծ եւ աշխարհաբնութեան գիտն մը: Ի մի բան այս դարմանալիքն անվառօք հրացանն է. Giffard օդն հրացանին գործին, այս առաւել ինձի ցուցուց եւ աշխարհէն փորձեց: Ժիֆար, որուն զիստերուն մէջէն ուտելիք պահելու օդը մեքենան եւ Բարիկեան օդամուղ սուրհանգակն ամենահաշտակութեան են, իւր բազմամասն ուսումնասիրութեամբ ու փորձով գտած է հրացան մը, որ ճնշեալ եւ հեղուկացեալ օդը սկզբուն վրայ հաստատուած է: Այն որոհին մէջ՝ ուր Ժիֆար իւր նոր հրացանն ինձի ցուցուց, ամենեւին հրացան արձակելու տեղ չկար, եւ ոչ իսկ ապահովութիւն, թէ եւ արդէն Ժիֆարի անունին իւր գիտեցուն չորհուրէ մեծ համբաւ ստացած է, սակայն եւ չհաստատուով կը օտարեն, երբ Ժիֆար արդի հրացանուց նման հրացան մը ցուցնելով տպահարցով թէ պիտի կարենայ նոյնով անդինդ հաս 300 անգամ զոգով արձակել: Այս հրացանը շատ թեթեւ է, նոյն իսկ բանակաց մէջ զօրածուող այժմեան հրացաններէն աւելի: Հրացանին վրայ 1/2 թիւ երկայն եւ ըմ ամառի հաստութեամբ պողպատեայ փամփուշտ մը հաստատուած է: Այս փամփուշտը 300 լիցք կը պարունակէ: Երբեք ըստ հաս յոյժի ետեւէ տեսն կրնան արձակուիլ, եւ այն՝ առանց կրակի: Վասն զի ոչ փամփուշտ, եւ ոչ ուրիշ որ եւ իցէ պայթեցողիչ բան մը, այլ հրացաններուն վրայ հաստատուած՝ օդը ճնշելու եւ հեղուկ դարձնելու մեքենայն կը մղէ եւ կ'արձակէ զնախը, որով ոչ ծախս եւ ոչ բաց յառաջ կու գայ, այլ միայն շատաշատ շուկ մը հրացանին

կրակառնուն կ'իմացնեն: Գնդակը մեծ ճշդութեամբ նշան առնուած տեղը՝ արահի պատին մէջ՝ խորունկ մտաւ եւ յետոյ յետա ցտայաւ: Եթէ փամփուշտն 300 լիցքերն ալ արձակուին, պէտք է ուրիշ փամփուշտ մը հրացանին վրայ պատասխանով հաստատուի: Ժիֆար կը հաստատուի թէ փամփուշտն 300 լիցքերն 10 սանդղակով կրնան հայթայթուիլ: Երուի ու բաց շահանալէն զատ (որով գրեթէ երկու հարաւ մեքէր սլացող գնդակներու աւելիւ աղեկցութիւնը բոլորովին անտեսանելի եւ գրեթէ անընդհատ կ'ըլլայ), Ժիֆարին դիւար հետեւեալ առաւելութիւններն ունի՝ ինչպէս ինք ըսաւ. Հարուածն անդիւր ճշան առնուած տեղէն կը հանդիպի, վասն զի հարուածն ըստ կամն կրնայ կանոնաւորուիլ. հրացանն ամենեւին յետա մղում չունի եւ մէկ ձեռքով կրնայ արձակուիլ. լիցքելու ժամանակ հանդիպող սովորական ձախբորութիւններէ բոլորովին ազատ է: Հրացանափողն երբեք չէ տաքանալ նոյն իսկ 300 լիցքը արձակելէն ետքն ալ. փամփուշտներն որ 300 հարուած յառաջ բերելու ծորելի եղած կաղը կը բովանդակեն, թէ եթէ եւ են եւ մեծ քանակութեամբ գիւրաւ կրնան տարուիլ. եւ հրացանին պէ՛տ իրենք ալ օդը անհարթութեան եւ փոփոխութեան կրնան գիտնալ. Հրացանն ամէն ձեռքով թէ կ'ոտնեն եւ թէ կ'ըլլ լիցքի յարմարութեամբ եւ 25 ֆունտով կրնայ պատրաստուիլ:

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

Պոլս ինչ օրոպէս:

Արիարժամանակեայ փորձը ցուցած է որ պաղ ջրով լուացումը աւելցնելու փոխարէն կը զորացնեն, եւ նաեւ ամբողջ կերպարանաց առաւելութիւն կը պատճառէ: Բայց այս արդիւնքն ունենալու համար չէ բաւեր վերիվերայ լուացումը, այլ պէտք է 10—15 անգամ՝ ձեռքերը պաղ ջրով մէջ դնել եւ յետոյ փակ աչքերը հանդարտութեամբ լուանալ: Այս կերպով եթէ շարունակուի՝ ամէն անգամ հետաքրքիր առիթներ կ'առնուի, վասն զի ջրով յառաւելութիւնն է որ արեւածին նիւթերը կը լուծէ, եւ լուծածածները կը բաժնէ իրարմ, որով մաքրուած արեւը կը սկսի երակաց մէջ շրջան ընել, եւ այսպէս նոյն ջրերը կը զորացնեն:

ՓՆՆՐԱՐԱՐԷ

Յիւնացի պատմիկն Ամմոնոպոլիտը:

Կրեւոյի պատեանը, որ գրքերու իբր կող եւ ուրիշ վաճառաներու կը զօրածուի, շատ սուղ ըլլալուն՝ նոյնին նմանութիւնը հնարած են: Ասիկայ շինելու համար՝ պէտք է 2 մաս շինարած կիր, 1 մաս կապարի խաղաքիտ (litharge) եւ լիւն մը օտարի աղաղիչ իրարու հետ խառնելով՝ զանգուած մը շինել: Կրեւն ոսկիի վրայ բարակ կը քսուի, կրեւոյի պատեանին նմանցնելով սեւ մասերը. իսկ պայծառ մասը կը ձեւացուի, եթէ ոսկիին նոյն տեսիլքը բոլորովին ազատ թողուի: Ասիկայ շորնալէն ետեւ՝ խաղաղակով մը կը շփուի, եւ նմանութեան համար ուրիշ գոյներ ալ մէջ խառնուի: